

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра практичної психології

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання курсових робіт
із *“Загальної психології”*
для студентів II курсу
спеціальності *“Практична психологія”*
денної та заочної форм навчання

УДК 159.9+372.8

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт із “Загальної психології” (для студентів II курсу спеціальності “Практична психологія” денної та заочної форм навчання) / упор. М. С. Великодна. — Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ “КНУ”, 2014. — 28 с.

Рецензенти:

Остапчук О. Є. — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практичної психології КПІ ДВНЗ “КНУ”;

Шестопалова О. П. — кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології КПІ ДВНЗ “КНУ”.

Схвалено на засіданні кафедри практичної психології КПІ ДВНЗ “КНУ” від 6 лютого 2014 року . Протокол № 7.

Затверджено вченою радою психолого-педагогічного факультету КПІ ДВНЗ “КНУ” від 27 лютого 2014 року. Протокол № 6.

© М. С. Великодна

© Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ “Криворізький національний університет”

ЗМІСТ

Що таке курсова робота?.....	4
Який її обсяг?.....	4
Чим займається науковий керівник?.....	4
Як дізнатися, хто Ваш науковий керівник?.....	5
Як вибрати тему курсової роботи?.....	5
З чого слід почати роботу над курсовим дослідженням?.....	7
Як працювати з літературою?.....	9
Що робити, якщо частина літератури — іншою мовою?.....	10
Що в курсовій роботі є обов'язковим?.....	10
Що можна додати в курсову роботу за потребою?.....	12
Як провести дослідження?.....	13
Як описати проведенне дослідження?.....	14
Як правильно оформити курсову роботу?.....	15
Що слід писати у висновках?.....	20
Як правильно оформити список літератури?.....	20
Хто оцінюватиме курсову роботу?.....	23
За якими вимогами оцінюватимуть роботу?.....	24
Як підготуватися до захисту курсової роботи?.....	24
Додаток А. Титульний аркуш.....	26
Додаток Б. Зміст.....	27
Додаток В. Оцінювання курсової роботи.....	28

Що таке курсова робота?

Курсова робота — це особливим чином оформлена друкована праця, яка висвітлює результати проведеного Вами теоретичного та емпіричного дослідження з певної теми упродовж навчального року. Курсова робота допомагає краще засвоїти пройдений матеріал, перевірити на практиці деякі вже встановлені чи передбачувані закономірності, навчитися науковому стилю мовлення і багато іншого. Перевага курсової роботи в тому, що Ви самостійно обираєте тему, цікаву саме Вам, отже клопітка праця перетворюється на захопливе дослідження.

Який її обсяг?

Курсова робота із загальної психології складається з титульної сторінки, вступу, двох розділів, перший з яких присвячено теоретичному вивченню та аналізу теми, а другий — емпіричному дослідженню деяких її аспектів, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг цієї роботи становить 25-30 сторінок.

Чим займається науковий керівник?

Науковий керівник — це викладач, який є Вашим особистим консультантом з виконання курсової роботи. Зазвичай він допомагає у виборі або у формулюванні теми, допомагає зорієнтуватися в плануванні Вашої роботи, слідкує за вчасністю та якістю її виконання. Зауважте, що науковий керівник не є співавтором Вашої роботи. Давайте розглянемо детальніше його функції:

Так

- допомагає сформулювати обрану Вами тему більш науково;
- може порекомендувати ознайомитися з певною літературою з обраної Вами теми;
- вносить правки та надає рекомендації щодо покращення змісту роботи;
- рекомендує звірити оформлення списку використаної літератури із

чинними вимогами;

- надає консультації на Вашу вимогу та у відведений для цього час (викладач має один і той самий день та час для консультацій впродовж семестру, який можна дізнатися на інформаційному стенді кафедри чи у самого викладача).

Ні

- обирає за Вас тему курсової роботи;
- шукає і надає літературу з теми Вашої курсової роботи;
- здійснює редагування наданого Вами тексту (його пунктуації, орфографії, граматики);
- редагує оформлення списку використаної літератури;
- переслідує Вас із пропозиціями проконсультувати чи запитаннями про виконання плану роботи.

Як дізнатися, хто Ваш науковий керівник?

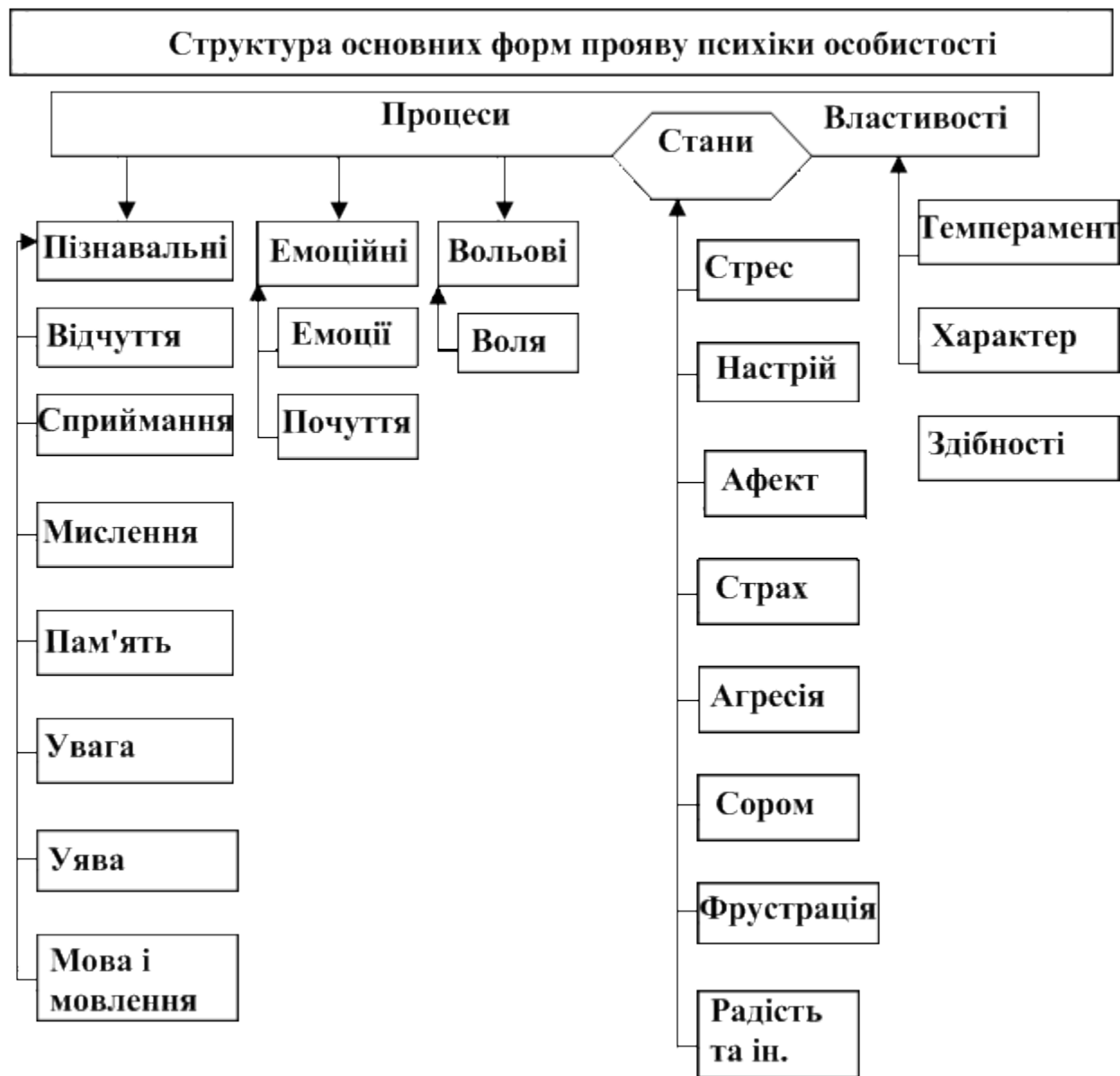
Зазвичай на навчальну групу виділено кілька викладачів для керівництва курсовими роботами, кожному з яких наперед виділено певну кількість студентів: наприклад, один викладач керує двома курсовими в групі, інший п'ятьма, інший десятьма з незалежних від студентів причин. Знаючи, хто з викладачів може керувати курсовими роботами у Вашій групі, Ви самі обираєте собі наукового керівника.

Процедура вибору наукового керівника передбачає попередню зустріч із ним та домовленість про керівництво курсовою роботою. Після цього студент строком до 15 вересня чинного року подає заяву встановленого зразка на кафедру практичної психології.

Як вибрати тему курсової роботи?

Оскільки Ваша перша курсова робота передбачає дослідження в галузі загальної психології, то слід згадати, що вона зосереджена на вивченні трьох

груп психічних явищ (психічних процесів, психічних станів та психічних властивостей) та оперує п'ятьма основними категоріями психічного (дія, образ, мотив, спілкування, особистість). Залишилося обрати, яке саме із зазначених явищ та категорій, Вас цікавить найбільше. Це і стане **об'єктом** Вашого дослідження. Використайте як підказку для свого вибору наведену схему:

Скажімо, опановуючи курс “Загальна психологія”, Ви зацікавилися темою здібностей. Запитайте себе, які саме здібності ви хотіли б дослідити: творчі, інтелектуальні, наукові тощо? Визначте для себе, яка когорта досліджуваних Вам була би цікавою: люди одного віку, однієї статі, однієї професії, одного віросповідання і т. д.? Наступне питання, на яке варто звернути увагу: Вас цікавлять здібності самі по собі чи те, як вони впливають, скажімо, на

самооцінку людини, її рівень інтелекту, успішність в навчанні чи будь-що інше? Так ви обираєте **предмет** свого дослідження. Залежно від того, якою була Ваша відповідь на усі поставлені питання можна сформулювати такі теми до наведеного прикладу:

“Психологічні особливості інтелектуальних здібностей студентів-математиків”

“Вплив творчих здібностей на академічну успішність старшокласників”

“Структура здібностей особистості вчителя початкової школи”

і т.д.

У випадку, якщо Вам складно самому обрати тему дослідження, Ви можете скористатися переліком орієнтовних тем курсових робіт, які можна отримати на кафедрі практичної психології або проглянути на сторінці кафедри на сайті КПІ ДВНЗ “КНУ” за адресою <http://kdpu.edu.ua>.

Зауважте, що вибір теми одразу дозволяє сформулювати **мету** курсової роботи, яка зазвичай полягає в теоретичному вивченні та емпіричному дослідженні того психічного явища, яке звучить у Вашій темі. Наприклад:

Тема: “Психологічні особливості забування чисел менеджерами супермаркетів”

Мета — теоретично вивчити та емпірично дослідити психологічні особливості забування чисел у менеджерів супермаркетів.

З чого слід почати роботу над курсовим дослідженням?

Тепер, коли Вами вже обрано наукового керівника та тему дослідження, усвідомлено мету Вашої роботи, слід перейти до виконання її першої частини, тобто *“теоретично вивчити”*. Для цього умовно розподіліть тему дослідження на ключові поняття. Наприклад, тема Вашої роботи *“Психологічні особливості мотивації здобуття другої вищої психологічної освіти”*. Безумовно, першим ключовим поняттям стане сам об’єкт дослідження — тобто мотивація, який заслуговує на окремий параграф. Другим ключовим поняттям, яке, втім логічно випливає з попереднього, є мотивація до навчання в цілому та мотивація до

здобуття вищої освіти, що теж можна розглянути в одному параграфі. І, нарешті, третім, найбільш частковим, буде поняття мотивації до здобуття саме психологічної освіти. Розгляньмо й інший приклад: тема роботи “*Вплив рівня інтелекту на запам’ятовування чисел*”. Ключовими поняттями тут будуть запам’ятовування, запам’ятовування чисел та інтелект.

Тепер, коли Вам відомі ключові поняття та, відповідно, виділена тематика майбутніх параграфів, слід присвятити час пошуку необхідної **літератури**, яка — в курсовій роботі із загальної психології — має нараховувати щонайменше 25 джерел.

Тут ми радимо Вам скористатися такими способами їх пошуку:

1. Відвідайте електронний каталог Наукової бібліотеки КПІ ДВНЗ “КНУ” на сайті <http://kdpu.edu.ua>. Введіть необхідне слово (одне) в пошук каталогу та натисніть “вибрати”. Наприклад, слово “мотив” або “сприймання”. Система покаже Вам усі публікації з цим словом, наявні в нашій бібліотеці. Скопіюйте ті публікації, які відповідають темі Вашого дослідження, у файл або випишіть їх на аркуш. Тепер Ви можете з отриманим переліком робіт підійти до працівника читальної зали бібліотеки та попрацювати з цією літературою. Зауважте, що не слід шукати статті чи книги, які повністю стосуються предмету Вашого дослідження. Їх може і не існувати. Головне, щоб знайдені Вами праці стосувалися об’єкта дослідження або тих ключових понять, які Ви розглядатимете у параграфах.

2. Скористайтеся електронними версіями статей провідних періодичних фахових видань України, викладених на сайті Національної наукової бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Для цього зайдіть у пошуковик <http://google.com> та введіть у вікно пошуку поданий текст зі словом чи словосполученням, яке вас цікавить: [site:nbuv.gov.ua](http://nbuv.gov.ua). Наприклад, “*site:nbuv.gov.ua уява*”. Пошуковик видасть Вам посилання на повні тексти наукових статей присвячених уяві із журналів, затверджених Міністерством освіти та науки України, результатам яких можна довіряти. Зауважте, що далеко не усі сторінки інших веб-сайтів містять достовірну інформацію, будьте обережні у використанні неперевірених

джерел.

3. Зареєструйтеся на сайті <http://elibrary.ru> — електронній базі статей із провідних фахових видань Російської федерації. Після реєстрації Ви зможете користуватися напрочуд зручним внутрішнім пошуком за темами, ключовими словами і таке інше. На цьому сайті теж подано повнотекстові версії статей, з якими можна працювати будь-де, де є доступ до мережі інтернет.

4. Скористайтеся пошуком різними мовами в ресурсі “Google Академія”: <http://scholar.google.com.ua/>. На відміну від <https://www.google.com.ua>, цей сайт подає лише тексти статей, книг, доповідей та іншої наукової літератури.

Як працювати з літературою?

Література, яку Ви вивчаєте для написання курсової роботи, потребує конспектування: від руки чи друковано, за Вашим бажанням. Слід згадати, що конспектування буває різних видів: і як виписування цитат, і як запис узагальнених тез, і як символічне структурування прочитаного матеріалу, наприклад, у вигляді схеми чи таблиці. Текст Вашої курсової роботи потребує поєднання цих типів конспектування. Тож, вивчаючи літературу, Вам необхідно занотовувати:

а) головну думку автора щодо об’єкту, предмету чи ключового поняття Вашого дослідження: *“Проаналізувавши різні підходи до розуміння природи характеру, автор дійшов висновку, що...”*, *“У статті дослідника відзначено, що головним мотивом професійної діяльності є...”*. Зауважте, що в такому разі Ви маєте використовувати винятково власний переказ тексту, оскільки дублювання тексту автора розцінюватиметься як плагіат.

б) яскраві позиції, оригінальні визначення важливих понять як цитати: *“Геть по-іншому тлумачить діяльність С. Фанті: “діяльність — це особливе функціонування Воно, що характеризується спробами й сукупностями спроб та спрямованістю на мету співпотягів” [3, с. 45]”*. Зверніть увагу, що при використанні цитати обов’язковим є зазначення номеру сторінки, на якій цю цитату вжито. Також варто підкреслити, що в цитуванні не рекомендується

вживати більше одного речення, а цитування цілих абзаців є не припустимим.

Переходити до написання першого розділу курсової роботи та до планування її емпіричної частини слід лише після опрацювання мінімального обсягу літератури, встановленого у вимогах (тобто 25-30 джерел).

Що робити, якщо частина літератури — іншою мовою?

Використання іншомовної, особливо англomовної, наукової літератури безумовно є окрасою будь-якого дослідження. Така література, її назва, подається в переліку мовою оригіналу. Однак при використанні цитат у тексті курсової роботи, слід вживати їх україномовний переклад.

Що в курсовій роботі є обов'язковим?

До основних структурних елементів курсової роботи, які є обов'язковими, відносять:

- титульний аркуш (дивися Додаток А);
- зміст (дивися Додаток Б);
- вступ;
- основну частину (розділи, підрозділи);
- висновки;
- список використаної літератури.

При цьому у **Вступі** обов'язковими елементами із суворим збереженням їхньої послідовності є:

1. **Актуальність теми.** Розкривається сутність і стан розробки розглянутої наукової проблеми, вказуються її провідні вітчизняні та зарубіжні дослідники, зазначається той аспект теми, який досі було не вирішено.

2. **Мета і завдання дослідження.** Як уже зазначалося, мета роботи зазвичай полягає в теоретичному вивченні (з'ясуванні, обґрунтуванні, розробці, аналізі) та емпіричному дослідженні (апробації, перевірці) явища, поданого як предмет дослідження та висвітленого в темі роботи. **Завдання** є конкретними

послідовними діями, які уточнюють мету дослідження. Наприклад, *мета роботи* — з'ясувати психологічні особливості емоційного інтелекту математично обдарованих підлітків. Тоді можна сформулювати такі завдання:

- здійснити теоретичний аналіз психологічної літератури з теми емоційного інтелекту та психології математично обдарованих підлітків;
- спланувати та організувати емпіричне дослідження емоційного інтелекту математично обдарованих підлітків;
- здійснити психологічну діагностику емоційного інтелекту на вибірці математично обдарованих учнів підліткового віку;
- встановити особливості емоційного інтелекту математично обдарованих учнів.

3. Об'єкт і предмет дослідження, де об'єкт — це психічне явище чи певна сфера особистості, вибрана для вивчення, а предмет — це те, що конкретно вивчається в цьому об'єкті (певна особливість, взаємозв'язок, компонент тощо).

4. Дослідно-експериментальна база або матеріал дослідження. У цій частині вступу вказується, де (в якому закладі, місті, інтернет-ресурсі тощо) проводилося дослідження, або ж — на якому конкретному матеріалі (наприклад, на матеріалі малюнків дітей, що померли від СНІДу).

5. Методи дослідження. Тут слід вказати конкретні методи за такими чотирма групами:

теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, моделювання, систематизація, абстрагування тощо;

емпіричні: анкетування, опитування, лабораторний експеримент, психомалюнки, проєктивні методи вивчення особистості і т. д.;

математичні: перерахувати ті критерії чи коефіцієнти, якими Ви скористалися у роботі для визначення достовірності помічених тенденцій чи зв'язків (наприклад, U-критерій Манна-Уїтна, коефіцієнт рангової кореляції Спірмена);

інтерпретаційні: аналіз та тлумачення отриманих результатів,

зіставлення отриманих результатів з попередніми даними, наявними в психологічній літературі.

6. Практичне значення одержаних результатів. В цій частині подаються відомості про можливе застосування одержаних результатів у практиці роботи психолога, трудового колективу, певного закладу тощо.

7. Апробація результатів курсової роботи — містить перелік наукових конференцій та публікацій, в яких було висвітлено деякі результати Вашого дослідження (якщо є).

8. Структура роботи: тут подається перелік структурних елементів роботи (вказується кількість розділів і частин), зазначається кількість джерел у списку використаної літератури та кількість додатків (якщо є).

Що можна додати в курсову роботу за потребою?

Окрім зазначених елементів курсова робота, в разі потреби, може містити:

- **Перелік умовних скорочень.** Він є необхідним у разі частого використання в тексті багатослівної термінології (наприклад, *“синдром дефіциту уваги та гіперактивності”* подається аббревіатурою СДУГ) або для шифрування деяких шкал методик чи елементів таблиць для економії простору (наприклад, шкала *“Маргінальна орієнтація”* вживається як *МО*, а шкала *“Орієнтація на взаємодію”* як *ОВ*). Перелік умовних скорочень подається одразу після титульного аркуша.
- **Гіпотеза дослідження.** Це елемент вступної частини роботи, який може зазначатися після предмету дослідження, що висловлює певне припущення автора щодо зв'язку між тими психічними явищами, які він вивчає. Наприклад, у роботі з назвою *“Вплив академічної успішності на самооцінку молодшого школяра”* можна сформулювати гіпотезу, що *рівень академічної успішності молодшого школяра ймовірно впливає на самооцінку його інтелектуальних здібностей*.
- **Додатки.** Додатки містять той емпіричний, методичний чи фактичний матеріал дослідження, який ілюструє, демонструє, збагачує розуміння

роботи, але є надто об'ємним або не обов'язковим для висвітлення в основному тексті курсової роботи. Наприклад, йдеться про тексти використаних діагностичних методик, таблиці із сирими значеннями за кожною з них, приклади продукції досліджуваних (малюнки, аплікації, бланки методик), фото, детальний опис обчислення складних математичних процедур, як-от факторного та кластерного аналізу. Додатки викладаються в тій послідовності, в якій вони згадуються в тексті. Наприклад: *“Отже, внаслідок проведеної діагностики нами було отримано сирі значення за шкалою депресії (Дод. А)...”*.

Відсутність вказаних елементів — скорочень в тексті та їх переліку і додатків — жодним чином не знижує якості курсової роботи.

Як провести дослідження?

Зазвичай, опрацювавши літературу з теми курсової роботи та закінчивши її теоретичний розділ, стає очевидним, як саме треба побудувати емпіричне дослідження, адже в розглянутих роботах так чи інакше можна зустріти багато описів діагностичних методик, анкет, спостережень, тестів, за допомогою яких інші автори вже вивчали об'єкт Вашого дослідження. Емпіричне дослідження передбачає поєднання кількох емпіричних методів (наприклад, опитування та спостереження) або кількох діагностичних методик.

Для проведення емпіричного дослідження підготуйте бланки та інструкції для респондентів. Не зайвим буде провести так зване пілотажне дослідження на одному-двох піддослідних, щоб переконатися, що інструкції є зрозумілими, а бланки для відповідей зручними в користуванні. Коли будете певними — проведіть основну частину дослідження на обраній вибірці. Майте на увазі, що дослідження, побудоване на описі результатів однієї групи піддослідних може вважатися достовірним, якщо в ньому взяло участь не менше 50 осіб, за умови, що вибірка є однорідною за ключовою для дослідження ознакою (наприклад, усі — хлопці або студенти, вагітні жінки чи пенсіонери). Якщо Ваше дослідження передбачає порівняння двох груп піддослідних між собою для

пошуку відмінного та схожого, то та група, на якій вивчається предмет дослідження називається експериментальною, а група, взята для порівняння, — контрольною. В такому випадку мінімальним бажаним обсягом кожної групи є 30 осіб.

Як описати проведене дослідження?

Опису емпіричного дослідження присвячено РОЗДІЛ 2 курсової роботи. У ньому в підрозділі 2.1. слід відзначити організацію та методику дослідження:

- основні етапи проведеного дослідження з їх календарним виконанням (підготовчий, діагностичний, математико-аналітичний, інтерпретаційний етапи);
- обсяг та характер вибірки дослідження, принцип її формування;
- дослідно-експериментальну базу дослідження (наприклад, Криворізька міська гімназія № 91, Центр дитячої творчості “Сонях” тощо);
- обрані методи та методики дослідження із поясненням їх доречності (УВАГА! Не потрібно наводити тексти методик. Тут необхідне лише Ваше роз’яснення, яким чином ця методика допоможе Вам у досягненні мети Вашого дослідження);
- математичні процедури, критерії, коефіцієнти, якими забезпечено перевірку достовірності встановлених тенденцій, закономірностей, відмінностей тощо (тільки перерахувати та пояснити, з яких міркувань обрано саме їх).

В параграфі 2.2. варто зупинися на аналізі та поясненні отриманих емпіричних даних, їхньому зіставленні з іншими даними, поданими в психологічній літературі. Тут Ви маєте навести конкретні результати проведених діагностичних методик, висвітлити середньогрупові показники за вибіркою в цілому чи за її контрольною і експериментальною групами, вказати значення застосованих Вами математичних критеріїв чи коефіцієнтів, спробувати розтлумачити їх. В цьому параграфі доцільно використовувати таблиці, діаграми, графіки, які спростять виклад та сприймання інформації.

Важливого значення має вдале співвідношення кількісного та якісного аналізу: наведення конкретних математико-статистичних даних та описове розкриття їх психологічного змісту відносно досліджуваного предмета.

Як правильно оформити курсову роботу?

Курсова робота має бути виконана комп'ютерним способом. Робота оформлюється на білих аркушах формату А4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці, 14-м кеглем шрифту Times New Roman. Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами у правому верхньому кутку зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту. Титульний аркуш також підлягає нумерації, але номер сторінки не ставлять. Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве — 30 мм, праве — 10 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм.

Окремі слова та формули, що вписуються до надрукованого тексту, мають бути чорного кольору та мати близьку до основного тексту густоту.

Готова робота переплітається методом “європереплетення” та подається на кафедру практичної психології щонайменше за 10 днів до передбачуваного захисту для рецензування.

Оформлення заголовків. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин — ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ — не нумерують, друкують великими літерами по центру рядка без крапки в кінці. Відстань між заголовком та наступним або попереднім текстом має бути не менше двох рядків.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки підрозділів друкують на окремому рядку маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Не можна розміщувати заголовок у нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один рядок тексту.

Нумерація. Розділи і підрозділи (параграфи) нумеруються арабськими цифрами без знака №. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). У кінці номера підрозділу має бути крапка. Потім у тому ж рядку наводиться заголовок підрозділу. Наприклад:

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПІСЛЯДОВІЛЬНОЇ УВАГИ

1.1. Увага як об'єкт психологічних досліджень

Ілюстрації. Ілюстрації необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. Основними видами ілюстративного матеріалу є рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік. На всі ілюстрації мають бути посилання в роботі. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю або рисунок, розміри якого більше формату А4, ураховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці. Цифровий матеріал, здебільшого, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розміщувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому кутку над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового

номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2.» (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі є лише одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2.». Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву наводять жирним шрифтом. Наприклад:

Таблиця 2.1.

Ієрархія мотивів до навчання в контрольній групі вибірки

--	--	--	--

Текст у таблиці варто друкувати кеглем 12 з одинарним інтервалом. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули та рівняння. Формули та рівняння наводять безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині рядка з полями зверху та знизу не менше одного рядка. Їх нумерують у межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера, між якими ставлять крапку. Нумери пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули чи рівняння в круглих дужках, наприклад: (3.1.) (перша формула третього розділу).

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, що мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, уписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони наведені у

формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Пояснення кожного символу необхідно починати з нового рядка.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в тексті, інші нумерувати не рекомендується. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формулу взято в рамку, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише тоді, коли це передбачено правилами пунктуації, а саме: а) у тексті перед формулою є узагальнювальне слово; б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі. Розділовими знаками між формулами, які йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Посилання. При написанні курсової роботи студент повинен посилатися на цитовану літературу, або на ту літературу, звідки взято ідеї, висновки, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилатися слід на останні видання публікацій. Посилання на літературу в тексті роботи розмішують у квадратних дужках, наприклад [12, с. 387]. Тут «12» — це номер у списку літератури тієї публікації, на яку посилається автор, а через кому подається

номер сторінки в цій публікації, на якій розміщено цитований текст.

Для підтвердження власних аргументів посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками в лаганих дужках: <...>. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, усередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Додатки. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад:

Додаток А

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рис. Д. 1.2. — (другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А.1.) — перша формула додатка А.

Що слід писати у висновках?

Висновки — найвідповідальніша частина курсової роботи, оскільки саме вони цікавлять читача роботи в першу чергу. У висновках мають бути чітко, змістовно й лаконічно представлені результати Вашого дослідження відповідно до кожного пункту сформульованих у вступній частині завдань. Опису результатів виконання кожного завдання присвятить окремий абзац висновків. Після цього Вам слід зробити резюме за зразком *“Отже, завдання дослідження виконано повною мірою (частково, не повною мірою), мети досягнуто”*. І, нарешті, останній абзац висновків має бути присвячений формулюванню запитання, що стосується предмету дослідження, яке, на Вашу думку, перспективно дослідити у подальшому.

Як правильно оформити список літератури?

Оформлення літератури спирається на державний стандарт України та полягає в алфавітному поданні списку джерел, на які є посилання у Вашій роботі за таким зразком:

Приклад оформлення	
Книги: <i>Один автор</i>	<ol style="list-style-type: none">1. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию / Вильгельм фон Гумбольдт; [пер. с нем. Г. В. Рамишвили]. - М.: Прогресс, 1984. - 397 с.2. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: [монографія] / Анатолій Панасович Загнітко. - Донецьк: ДонНУ, 2001. - 662 с.3. Шкляр В. Елементал: [роман] / Василь Шкляр. - Львів: Кальварія, 2005. - 196, [1] с. - (Першотвір).4. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови / Іван Пилипович Ющук. - [4-е вид.]. - К.: Освіта, 2000. - 254 с.

<i>Два автори</i>	<p>1. Бацевич Ф. С. Очерки по функциональной лексикологии / Ф. Бацевич, Т. Космеда. - Львів: Світ, 1997. - 391 с.</p> <p>2. Білоноженко В. М. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів / В. Білоноженко, С. Гнатюк. - К.: Наукова думка, 1989. - 156 с.</p>
<i>Три автори</i>	<p>1. Безпояско О. К. Граматика української мови: Морфологія: [підручник] / Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. - К.: Либідь, 1993. - 335, [1] с.</p> <p>2. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: [підручн. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М.; за ред. Л. І. Мацько. - К.: Вища школа, 2003. - 462 с.</p>
<i>Чотири автори</i>	Українська мова: Практикум: [навч. посібн. для студ. гум. спец. вищ. закл. осв.] / О. М. Пазяк, О. А. Сербенська, М. І. Фурдуй, Л. Ю. Шевченко. - К.: Либідь, 2000. - 384 с.
<i>П'ять і більше авторів</i>	Сучасна українська літературна мова / [Плющ М. Я., Бевзенко С. П., Грипас Н. Я. та ін.]; за ред. М. Я. Плющ. - [4-е вид.]. - К.: Вища школа, 2003. - 430, [1] с.
<i>Без автора</i>	<p>1. Відданий будівничий України: есеї, спогади, статті, рецензії / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. С. Калашника]. - Х.: Майдан, А-С-Є, 2005. - 304 с.</p> <p>2. Культурные слои во фразеологизмах и дискурсивных практиках: [сб. научн. тр. / отв. ред. В. Н. Телия]. - М.: Языки славянской культуры, 2004. - 344 с. - (Studia philologica).</p>
<i>Багатотомний документ</i>	<p>1. Аристотель. Сочинения: в 4 т. / Аристотель. - М.: Мысль, 1975. Т.1. - 1975. - 550 с.</p> <p>2. Аристотель. Сочинения: в 4 т. / Аристотель - М.: Мысль, 1978. Т.2. - 1978. - 578 с.</p> <p>3. Булаховський Л. А. Вибрані праці: у 5 т. / Л. А. Булаховський - К.: Наукова думка, 1975. - Т.1. - 495с.</p> <p>4. Жовтобрюх М. А. Курс сучасної української літературної мови: [підручник]. Ч.1 / М. Жовтобрюх, Б. Кулик. - К.: Вища школа, 1972. - 406 с.</p> <p>5. Мова і культура: [у IX т.]. - К.: Видавничий дім Дмитра Бурого, 2004. - (Науковий щорічний журнал; вип. 7).</p> <p>Т. IX: Актуальні проблеми сучасної філологічної науки. - 2004. - 336 с.</p>

<p><i>Матеріали конференцій, з'їздів</i></p>	<p>1. Нелюба А. М. Словотвірна контамінація: спроба термінологічного впорядкування / А. М. Нелюба // Матеріали міжнародної наук. конференції [«Діахронічне, типологічне і контрактивне дослідження германських, романських і слов'янських мов (семантика і словотвір)»], (Донецьк, 13-15 жовтня, 2001 р.) / М-во освіти і науки України, Донецький національний університет. - Донецьк, 2001. - С. 163-169.</p> <p>2. Задорожна О. М. Семантичне наповнення епітетних конструкцій із темпоральною лексикою / О. М. Задорожна // Актуальні проблеми граматики і лексикології: матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції [«Актуальні проблеми граматики та лексикології»], (Вінниця, 4-5 жовтня 2006 р.) / М-во освіти і науки України, Вінницький державний університет імені М. Коцюбинського. - Вінниця: ВДУ імені М. Коцюбинського, 2006. - С. 206-212.</p>
<p><i>Словники</i></p>	<p>1. Лексико-словотвірні інновації (1983-2003): словник / [авт.-уклад. Нелюба А. М.]. - Х.: Майдан, 2004. - 136 с.</p> <p>2. Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (2004-2006): словник / А. Нелюба, С. Нелюба. - Х.: Майдан, 2007. - 143 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. - К.: Карпенко, 2007. - 219 с.</p> <p>4. Фразеологічний словник української мови: у 2 т. [уклад. Л. С. Паламарчук та ін.]. - К.: Наукова думка, 1993. - Т.1. - 1993. - 528с.</p>
<p><i>Атласи</i></p>	<p>Україна: екол.-геогр. атлас: присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. - / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. - К.: Варта, 2006. - 217, [1] с.</p>
<p><i>Законодавчі та нормативні документи</i></p>	<p>Кримінально-процесуальний кодекс України: за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К.: Парлам. вид-во, 2006. - 207 с. - (Бібліотека офіційних видань).</p>
<p><i>Бібліографічні покажчики</i></p>	<p>Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997 - 2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С.]. - Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. - 11 с. - (Серія: Бібліографічні довідники; вип. 2).</p>

<i>Дисертації</i>	Віняр Г. М. Словотворчі тенденції в сучасній українській мові (на матеріалі усного і писемного мовлення 80-х - початку 90-х років ХХ століття: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ганна Миколаївна Віняр. - Дніпропетровськ, 1992. - 229с.
<i>Автореферати дисертацій</i>	Нелюба А. М. Експліцитна й імпліцитна економія в словотвірній номінації української мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук: спец. 10.02.01 „Українська мова" / А. М. Нелюба. - К., 2008. - 33 с.
<i>Частина книги, періодичного, продовжуваного видання</i>	1. Задорожна О. М. Естетичне осмислення філософської категорії часу в метафоричних конструкціях / О. М. Задорожна // Лінгвістика: зб. наук. праць Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. - Луганськ: Альма-матер, 2007. - №2 (12). - С.175-182. 2. Колоїз Ж. В. Порухення фразеологічних норм як один із способів інтенсифікації виразності у мові ЗМІ / Ж. В. Колоїз // Мандрівець. - 2004. - №2. - С.34-40. 3. Мазурик Д. В. Сучасні тенденції в оновленні лексики української літературної мови / Д. В. Мазурик // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - Львів, 2000. - Вип.29. - С.177-183.
<i>Електронні ресурси</i>	Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим - 2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник - 2003. - № 4. - С. 43. - Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03kiinko.htm .

Хто оцінюватиме курсову роботу?

Оцінювання курсової роботи включає дві частини:

- 1) оцінювання рівня виконання завдань курсової роботи *науковим керівником* (максимум — 50 балів);
- 2) оцінювання захисту курсової роботи *комісією* (максимум — 50 балів).

Для оцінювання захисту курсової роботи кафедрою практичної психології назначається комісія у складі чотирьох викладачів для проведення прилюдного захисту робіт студентів групи. Захист передбачає заслуховування доповіді

автора курсової роботи (до 7 хв), його відповідей на питання відповідно до теми дослідження (до 3 хв) та аналіз тексту курсової роботи на відповідність вимогам (дивись Додаток В). На підставі захисту комісія оголошує остаточні студентам за курсові роботи.

До відомості та залікової книжки отриману оцінку вносить науковий керівник та засвідчує її своїм підписом.

За якими вимогами оцінюватимуть роботу?

Для оцінювання курсових робіт із загальної психології розроблено такі критерії оцінки:

№	Критерій оцінювання	Максимальна кількість балів
<i>Оцінювання рівня виконання завдань курсової роботи науковим керівником</i>		
1	Якість виконання теоретичної частини курсової роботи: повнота літературного огляду, наявність авторського аналізу літературних джерел, грамотність цитування	15
2	Правильність представлення емпіричних результатів та якість їхньої інтерпретації	15
3	Оформлення роботи згідно з вимогами	10
4	Вчасність виконання завдань курсової роботи	10
<i>Оцінювання захисту курсової роботи комісією</i>		
5	Виступ студента на публічному захисті курсової роботи	10
6	Якість унаочнення	5
7	Відповіді на запитання	20
8	Відповідність змісту роботи темі роботи, адекватність обраних для дослідження методик, групи, оформлення роботи	15
	Загалом	50

Як підготуватися до захисту курсової роботи?

Слід мати на увазі, що захист курсової роботи є перш за все можливістю студента показати, наскільки він орієнтується в темі свого дослідження, як

розуміє виявлені ним закономірності чи тенденції. Тож доповідь має бути простою, позбавленою складних формулювань, малозрозумілих самому доповідачеві, лаконічною та містити основні позиції вступної частини дослідження (мета, об'єкт, предмет, гіпотеза, якщо є, методи) та висновків. Бажано ключові результати курсової роботи, а також емпіричні дані в числовій чи графічній формі представляти наочно: на плакатах чи за допомогою мультимедійної презентації.

Додаток А. Титульний аркуш
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра практичної психології

«ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ»

Завідувач кафедри

_____ Мірошник З. М.
«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний № _____
«__» _____ 20__ р.

ВПЛИВ ТИПУ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ЮНАКА

Курсова робота студентки
психолого-педагогічного факультету
групи ПП-13-5
Власенко Олени Сергіївни

Керівник д. психол. н., доцент
Мірошник З. М.

Додаток Б. Зміст

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПЕРЦЕПТИВНИХ ДІЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	6
1.1. Перцептивна дія як психологічна категорія.....	6
1.2. Особливості сприймання дошкільника.....	11
1.3. Особливості перцептивних дій у старшому дошкільному віці.....	16
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЦЕПТИВНИХ ДІЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	21
2.1. Організація та методика дослідження.....	21
2.2. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів.....	24
Висновки до розділу 2.....	27
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	30
ДОДАТКИ.....	32
Додаток А.....	32
Додаток Б.....	31

Додаток В. Оцінювання курсової роботи

Лист оцінювання рівня виконання завдань та захисту курсової роботи

студента (-ки) _____ групи _____

на тему: _____

дата подачі курсової роботи на кафедру практичної психології: _____

№	Критерій оцінювання	Максимальна кількість балів	Оцінка
<i>Оцінювання рівня виконання завдань курсової роботи науковим керівником</i>			
1	Якість виконання теоретичної частини курсової роботи: повнота літературного огляду, наявність авторського аналізу літературних джерел, грамотність цитування	15	
2	Правильність представлення емпіричних результатів та якість їхньої інтерпретації	15	
3	Оформлення роботи згідно з вимогами	10	
4	Вчасність виконання завдань курсової роботи	10	
	Загалом	50	
<i>Оцінювання захисту курсової роботи комісією</i>			
5	Виступ студента на публічному захисті курсової роботи	10	
6	Якість унаочнення	5	
7	Відповіді на запитання	20	
8	Відповідність змісту роботи темі роботи, адекватність обраних для дослідження методик, групи, оформлення роботи	15	
	Загалом	50	